

Scarus quoyi Valenciennes, 1840

Door Germain Leys

Nederlandstalige naam: Quoy's papegaaivis

Engelstalige naam: Quoy's parrotfish

Foto: Germain Leys (in het aquarium van Paul Jacobs)

In de orde van de Perciformes en de klasse Actinopterygii (beenvissen) en de familie Scaridae (papegaaivissen), bevat het genus *Scarus* 52 soorten.

Papegaaivissen, die verwantschap vertonen met de lipvissen, zijn actieve rifbewoners die in grote groepen flinke afstanden afleggen, vaak in het gezelschap van doktersvissen. Het zijn eerder grote vissen tot wel 1,2 meter die doorgaans niet in het aquarium kunnen gehouden worden en zeker niet in een gemengd rifaquarium, omdat ze, behalve algen, die ze van dode koralen of rotsen met hun papegaaisnavel afschrapen, ook levende koralen eten die ze met hun krachtige keeltanden tot zand vermalen. Ze behoren hiermee tot de grootste producen-

ten van koraalzand, waardoor de tropische droomstranden wellicht zijn ontstaan. De voorste tanden in zowel de onder- als de bovenkaak zijn samengegroeid tot tandplaten, die gebruikt worden om de koralen te breken. Het breken en vermalen van het koraal kan door duikers onderwater gehoord worden.

Foto: Patrick Scholberg (in het aquarium van Paul Jacobs)

De Papegaavissen danken niet alleen hun naam aan hun muil die aan de bek van een papegaai doet denken, maar ook aan hun kleurenrijkdom die we bij hun gevleugelde naamgenoten kunnen terugvinden.

Scarus quoyi is wellicht de enigste papegaavis die wél in een gemengd rifaquarium kan gehouden worden, omdat hij klein blijft (21 cm) én omdat hij geen koralen eet.

's Nachts slapen Papegaavissen in hollen in een soort "slaapzak" van slijm, die ze zelf produceren door middel van klieren achter de kieuwdeksels gelegen. In 20 tot 40 minuten nadat de zon ondergaat wordt het slijm gevormd rond de vis. Het slijm wordt stilaan rubberachtig door contact met het zeewater. Een kleine opening wordt in de cocon gelaten om circulatie van vers water toe te laten. De cocon verhindert dat aanvallers de slapende vis kunnen "ruiken". Als de slijmcocon door

aanvallers, zoals murenen of haaien, wordt doorbroken, dan worden de slapende vissen wakker en vluchten, met achterlating van de slijmcocon om de hongerige aanvaller af te leiden. De cocon beschermt hen ook tegen bacteriële infecties en parasieten, die de slapende vissen vaak 's nachts aanvallen.

Foto: Luc Loyen

Scarus quoyi komt voor in de koraalrijke buitenriffen en rifkanalen van India tot Vanuatu in het noorden van Riukiu tot het zuiden van Nieuw-Caledonië op 2 tot 20 meter diepte.

Zijn kop heeft een psychedelisch kleurenpalet van blauw, groen, oranje, geel en rose. Zijn schubben zijn groen-blauw tot paars gekleurd met een oranje tot rose rugvin, afgelijnd met een felblauwe rand. De buikvin is rose tot oranje met ook deze helblauwe aflijning op de rand. De borstvinnen zijn blauw-paars met een oranje streep in het midden. De staartvin is geel tot oranje of groen tot blauw.

In het gemengd rifaquarium zijn deze dieren goed te houden, alleen of een koppeltje. Het moet dan wel minstens 1000 liter bevatten, zodat ze voldoende zwemruimte hebben. Je zal ze geregeld "baantjes" zien trekken in het aquarium. Ze grazen algen en wieren van het levend steen doch laten de koralen en andere lagere dieren met rust. Omdat

in de meeste gemengde rifaquaria doorgaans nog weinig algen en wieren te vinden zijn, zeker als er enkele doktersvissen in hetzelfde aquarium gehouden worden, kunnen ze best bijgevoerd worden met Spirulina en gedroogd of geroosterd zeewier, in de keuken beter bekend als Nori dat je rond de sushi draait. Ze eten eveneens het aangeboden diepvriesvoer zoals *Artemia* en *Mysis* maar of dit voor de dieren voedingswaarde heeft, betwijfel ik ten zeerste.

Foto: Erik Paumen

Foto: Germain Leys

Het is een snelle zwemmer dus als er voedsel wordt aangeboden, zorgt de *Scarus quoyi* er voor dat hij vlug de grootste en beste stukken heeft. Hier moet je rekening mee houden, want als je enkel rustige en langzame vissen in het aquarium hebt zitten, kan je hem best niet aanschaffen. Hij vertoont geen enkele agressie tegenover andere vissen, garnalen of anemonen.

Regelmatig zal je hem zien bijten op de zijruiten van het aquarium. Hij ziet in de spiegeling van de ruit zijn eigen spiegelbeeld, dat hij voor een rivaliserend mannetje aanziet. Hier kan hij minutenlang mee bezig zijn. Je kan dus best geen 2 mannetjes samen inzetten.

De *Scarus quoyi* kom je jammer genoeg niet zo vaak tegen in de handel. Ik heb hem al meer dan 3 jaar en ik heb er destijds 120 euro voor betaald. Door zijn uitzonderlijke kleu-

renpracht is hij echter elke euro waard geweest! Ik hou hem samen met enkele lipvissen, doktersvissen en dwergkeizers. Hij is helemaal niet schuw en zwemt altijd in de voorgrond van het aquarium. Hij heeft nog nooit schade toegebracht aan mijn koralen of lagere dieren. Hij is het mooist als hij zijn rug- en buikvin open zet waardoor deze vis met zijn psychedelische kleurenpracht een blikvanger in het aquarium is.

Geraadpleegde literatuur:

- Korallenfische Indischer Ozean door Dieter Eichler en Ewald Lieske ISBN 90-70206-04-8
- Mergus Meerwasser Atlas band 7, Hans A Baensch en Dr. Robert A. Patzner ISBN 3-88244-107-0
- Wrasses & Parrotfishes, The complete illustrated guide to their identification, behaviors, and captive care, Scott W. Michael ISBN 1-890087-44-0
- Indian Ocean Reef Guide door Helmut Debelius ISBN 3-93170-267-7

New Era
Aquaculture

HUSTINX AQUARISTIEK

Op 1200m² vindt u:

Topkwaliteit in zeevissen, lagere dieren en koralen
 Enorme keuze in tropische vissen, discussen, L-nummers & planten
 Aquariums van de beste merken & aquariums op maat
 Voeders & materialen van de beste kwaliteit en deskundig advies

Openingsuren: ma. di. do. vr. 13u - 19u
 za. 10u - 18u | zo. 10u - 13u
 op woensdag en feestdagen gesloten

TEL. 011 / 210082
Vildersstraat 26
3500 Hasselt

info@hustinx-aquaristiek.com
 Website met webshop:
 www.hustinx-aquaristiek.com